

Звіт
про стратегічну екологічну оцінку
Програми економічного і соціального
розвитку Луганської області
на 2021–2023 роки

м. Сєвєродонецьк
2020 р.

ЗМІСТ	стор.
1. Зміст та основні цілі Програми економічного і соціального розвитку Луганської області на 2021-2023 роки	3
1.1. Структура заходів Програми	4
2. Характеристика поточного стану довкілля	5
2.1. Загальна екологічна ситуація	5
2.2. Атмосферне повітря	6
2.3. Водні ресурси	6
2.4. Земельні ресурси	9
2.5. Лісовий фонд	10
2.6. Природно-заповідний фонд	10
2.7. SWOT-аналіз екологічної ситуації	11
3. Основні екологічні проблеми	11
3.1. Високе навантаження викидами забруднюючих речовин від підприємств та автотранспорту на атмосферу області	11
3.2. Накопичення великих обсягів твердих побутових та промислових відходів I-IV класів небезпеки та низький рівень їх утилізації	12
4. Зобов'язання у сфері охорони довкілля	15
5. Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації програми	17
6. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання програми	20
7. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив	22
8. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	22
9. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля	23
10. Резюме нетехнічного характеру	23

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Програма економічного і соціального розвитку Луганської області на 2021-2023 роки (далі – Програма) містить характеристику та аналіз існуючої динаміки галузей та сфер діяльності, основні проблеми розвитку регіону, завдання для їх вирішення, основні показники економічного і соціального розвитку, заходи щодо забезпечення виконання завдань Програми, перелік регіональних (цільових) програм, діючих на території області, заходи, які фінансуються за рахунок обласного бюджету, перелік інвестиційних проектів регіонального розвитку, які планується реалізувати за рахунок бюджетних коштів.

Програма визначає мету та пріоритетні напрями дій на 2021-2023 роки щодо забезпечення розвитку реального сектору економіки і на цій основі поліпшення якості життя населення, максимально можливого зменшення негативних соціально-економічних наслідків, які виникли в Луганській області.

З метою забезпечення цілісності системи планування регіонального розвитку Програма враховує положення програмних документів, які діють на державному та регіональному рівнях, а саме:

Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки;

Стратегії розвитку Луганської області на 2021-2027 роки, затвердженої розпорядженням керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 26.03.2015 № 246;

Плану заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку Луганської області на 2021-2027 роки, затвердженого розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 01.04.2020 № 262.

Розробка Програми проводилася відповідно до цілей, визначених Стратегією та програмам Плану заходів з реалізації Стратегії, з огляду на існуючі та передбачувані можливості розвитку регіону.

Прогнозні розрахунки Програми розроблені на основі аналізу поточної економічної та соціальної ситуації у господарському комплексі області, з урахуванням тенденцій попередніх років, показників провідних підприємств базових галузей економіки.

Програма розроблена за участю структурних підрозділів облдержадміністрації, територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, передбачає наявні та прогнозовані фінансові можливості і забезпечує узгодження зі стратегічними цілями Стратегії розвитку Луганської області на 2021-2027 роки.

Мета Програми досягається через реалізацію чотирьох стратегічних цілей, які деталізовані в розділах додатку 2 до Програми «Заходи щодо забезпечення виконання завдань Програми економічного і соціального розвитку Луганської області на 2021-2023 роки», а саме:

1. Економічне зростання регіону: конкурентоспроможність, смарт-спеціалізація, сприятливе бізнес-середовище;
2. Відновлення критичної інфраструктури регіону;
3. Ефективне управління, орієнтоване на людину;
4. Безпека, національна ідентичність та цілісний інформаційний простір.

1.1. Структура заходів Програми

Оперативні цілі	Завдання
1. Економічне зростання регіону: конкурентоспроможність, смарт-спеціалізація, сприятливе бізнес-середовище	
1.1. Розвиток інноваційних галузей економіки з високою доданою вартістю	1.1.1. Сприяти сталому розвитку галузей промисловості з високою доданою вартістю з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
	1.1.2. Підтримати розвиток регіональної інноваційної екосистеми
1.2. Розвиток сільських територій на базі партнерства та кооперації	1.2.1. Сприяти підвищенню продуктивності та ефективності сільського господарства
	1.2.2. Сприяти підвищенню ефективності переробки сільськогосподарської продукції
1.3. Системна підтримка бізнесу та його диверсифікація	1.3.1. Надавати підтримку для розвитку малого та середнього підприємництва (МСП) та сприяти самозайнятості населення з фокусом на підтримку жінок, молоді та представників вразливих груп
	1.3.2. Розвинути туристично-рекреаційну інфраструктуру та туристичні продукти з урахуванням вимог інклюзивності
	1.3.3. Сприяти реіндустріалізації та модернізації вугледобувної галузі регіону
	1.3.4. Наблизити систему підготовки кадрів у відповідність до потреб регіональної економіки з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
	1.3.5. Підвищити інвестиційну привабливість та сприяти міжнародній промоції регіону
2. Відновлення критичної інфраструктури регіону	
2.1. Відновлення інфраструктури: логістика, енергозабезпечення	2.1.1. Забезпечити стаке енергопостачання та підвищити рівень енергетичної безпеки
	2.1.2. Відновити транспортно-логістичну інфраструктуру та покращити транспортне сполучення з урахуванням вимог інклюзивності
2.2. Відновлення та розвиток регіональної системи надання послуг населенню	2.2.1. Відновити та розбудувати систему надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
	2.2.2. Покращити доступ до якісних послуг на території, прилеглої до зони розмежування з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
	2.2.3. Відновити та розбудувати регіональну інфраструктуру для надання соціальних послуг з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності

3. Ефективне управління, орієнтоване на людину	
3.1. Ефективне управління, комунікації та партнерства	3.1.1. Удосконалити управління регіональним розвитком з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
	3.1.2. Сприяти розвитку демократичних інструментів в системі управління з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
	3.1.3. Сприяти формуванню ефективної системи міжрегіонального партнерства
3.2. Сприяння розвитку інфраструктури надання послуг	3.2.1. Відновити та розбудувати інфраструктуру інституцій обласного підпорядкування з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
	3.2.2. Сприяти розвитку інфраструктури та надання послуг в громадах на засадах співфінансування з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
3.3. Безпечне, енерго-, ресурсозберігаюче та енергоефективне середовище	3.3.1. Створити систему поводження з твердими побутовими відходами
	3.3.2. Сприяти раціональному використанню водних ресурсів та зменшенню забруднення природного середовища скидами стічних вод
	3.3.3. Створити системи спостережень за забрудненням навколишнього природного середовища відповідно до вимог Директив ЄС
	3.3.4. Сприяти енергоефективності та розвитку альтернативної енергетики
	3.3.5 Сприяти охороні та розширенню мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення
4. Безпека, національна ідентичність та цілісний інформаційний простір	
4.1. Безпечна територія	4.1.1. Створити безпечні умови для проживання та пересування територією області з урахуванням гендерно-орієнтованого підходу
4.2. Формування системи цінностей на засадах загальноукраїнської єдності та соціальної згуртованості	4.2.1. Активізувати інформаційні кампанії та сприяти протидії антиукраїнській пропаганді
	4.2.2. Сприяти формуванню активного громадянського суспільства з урахуванням гендерно-орієнтованого підходу
4.3. Інформаційний простір регіону	4.3.1. Забезпечити покриття телерадіоканалами території області
	4.3.2. Сприяти розбудові «Єдиного цифрового простору» в регіоні

2. Характеристика поточного стану довкілля

2.1. Загальна екологічна ситуація

Луганська область є промисловим розвиненим регіоном України. Висока урбанізація, багатогалузева промисловість створюють ряд екологічних проблем, які впливають на якість життя населення і умови господарювання. Донбас за 200 років своєї індустріальної історії принципово змінив екологічні параметри навколишнього середовища, це головні життєзабезпечуючі ресурси – приземна

атмосфера, поверхнева вода, підземна вода, біосфера і надра. Тут було вилучено до 12 мільярдів метрів кубічних порід разом з вугіллям на площі до 20 тисяч квадратних кілометрів, приблизно 8 тисяч квадратних кілометрів (де зосереджено населення) з осіданням поверхні, з порушенням поверхневих об'єктів, річок, був порушений режим підземних вод. Техногенне навантаження на воду, повітря, надра було в 5-10 разів більше, ніж в середньому по території України.

У результаті проведення військових дій на території області більшість промислових підприємств-забруднювачів навколишнього природного середовища залишилися на тимчасово окупованій території. Підконтрольна Уряду України територія області є здебільшого сільськогосподарським регіоном.

2.2. Атмосферне повітря

На території Луганської області розташовані підприємства енергетичної, вугільної, хімічної промисловості. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря залежать від обсягів виробництва підприємств та використання у виробництві застарілого енергоємного обладнання та технологій, відсутність ефективних технологій уловлювання забруднюючих речовин. Вагомий вплив на стан атмосферного повітря має виконання природоохоронних заходів, оновлення зношеного устаткування, заміна застарілих технологій більш сучасними.

На території області, підконтрольній українській владі, найбільшими забруднювачами довкілля (в контексті найбільшого впливу на стан повітряного басейну) є: ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання АЗОТ», ТОВ «Науково-виробниче об'єднання «Севєродонецький Склопластик», ПрАТ «Лисичанська нафтова інвестиційна компанія» (ПрАТ «ЛИНІК»), ТДВ «Лисичанський желатиновий завод», ПрАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», а на лінії зіткнення з тимчасово непідконтрольною Уряду України територією Луганської області – ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго».

За видами економічної діяльності лідером по викидах забруднюючих речовин є постачання електроенергії.

Характеризуючи стан атмосферного повітря у цілому по Луганській області, необхідно відзначити деяке його поліпшення і стабілізацію рівнів забруднення на протязі 2014-2018 років, адже багато промислових підприємств знизили свою виробничу потужність, а деякі взагалі зупинили роботу. Протягом 2019 року спостерігається зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по відношенню до попереднього року на 20,1 % внаслідок зменшення виробничої потужності підприємств. Також зниження кількості викидів за ці роки обумовлене відсутністю інформації по території, непідконтрольній українській владі.

2.3. Водні ресурси

У гідрографічному відношенні вся територія Луганщини на підконтрольній території України розташована у межах басейну Сіверського Дінця – основної і найбільшої річки області, яка із загальної довжини 1073 км на протязі 233,9 км перетинає область з північно-західного у південно-східному напрямку.

Загальна водозбірна площа річок басейну Сіверського Дінця на підконтрольній території становить 18,07 тис. кв. км, де протікають 5 з 7-ми середніх річок, це лівобережні притоки – Красна, Айдар, Деркул, Повна та верхня частина Луганки, загальною довжиною 514,5 км, та 50 малих річок загальною довжиною 1150,6 км. Крім цього протікає 50 струмків середньою шириною від 1,5 до 4 м загальною довжиною 183,3 км.

Річки в області рівнинного типу з високою весняною повінню і низькою літньо-осінньою меженню. У посушливі роки на окремих ділянках малих річок спостерігається пересихання від декількох до 40 днів, а в суворі зими – перемерзання від 11 до 21 дня.

Луганська область у басейні Сіверського Дінця є найбільш навантаженою територією. Забезпеченість місцевими водними ресурсами в області на 1 кв. км складає від 47,94 тис. куб. м в середній по водності рік до 16,85 тис. куб. м на рік 95 % забезпеченості, в той час як по Україні – 86,8 тис. куб. м/рік; водозабезпеченість населення території в середній по водності рік становить 0,85 тис. куб. м/чол., в маловодний рік – 0,30 тис. куб. м/чол проти 1,01 тис. куб. м/чол. в середньому по Україні.

Природний режим річок викривляється впливом господарської діяльності. В результаті регулювання стоку в 2-3 рази зменшилась періодичність затоплення заплав.

Господарська діяльність впливає і на льодовий режим річок, особливо скиди стічних і термальних вод. Максимальна товщина льоду на річках досягає 73 см. Перекид води між основними басейнами здійснюється при перекачці питної та зрошувальної води.

Сіверський Донець – основна водна артерія області та його основні притоки мають важливе народногосподарське значення, які є не тільки джерелами питного та технічного водопостачання, а й приймачами стічних вод підприємств промислового, комунального та сільського господарств, шахтних вод. Крім цього, річки мають суттєве ландшафтно-утворююче та рекреаційне значення: у містах і селах та поблизу населених пунктів є місцями масового відпочинку місцевого населення. Частина малих річок на окремих ділянках своєї довжини є магістральними каналами меліоративних систем, у межах яких ці річки зрегульовані шлюзами регуляторами для обводнення меліорованих земель у літній період.

У річкових долинах підконтрольної частини території області налічується 291 природне озеро, з яких 85 мають власну назву, та експлуатуються штучно, 22 – створені, 46 водосховищ і 218 ставків, загальний об'єм яких складає 192,512 млн куб. м.

Динаміка водокористування за 2015-2019 роки

Таблиця 1

№	Показники	Одиниця виміру	Роки				
			2015	2016	2017	2018	2019
1.	Забрано води з природних джерел, усього	млн м ³	132,8	145,1	79,11	95,61	96,93
	у т. ч.: поверхневої	млн м ³	31,4	44,04	36,55	47,98	47,61
	підземної	млн м ³	101,4	101,1	42,56	47,63	49,32
2.	Використання свіжої води, усього	млн м ³	56,7	69,29	50,56	64,09	64,12
	у т. ч. на потреби: господарсько-питні	млн м ³	14,17	13,98	13,78	13,40	12,11
	виробничі	млн м ³	38,99	51,40	35,55	49,0	50,21
	сільськогосподарські	млн м ³	0,858	0,747	-	-	-
	зрошення	млн м ³	0,047	-	0,031	0,497	0,546
	рибогосподарські	млн м ³	-	2,906	1,208	1,198	1,254
3.	Втрачено води при транспортуванні	млн м ³	12,76	14,09	13,83	15,11	16,22
	% до забраної води		10,4	10,2	17	16	17
4.	Скинуто зворотних вод, усього	млн м ³	83,09	83,70	42,8	43,76	40,5
	у т. ч.: у накопичувачі	млн м ³	0,985	0,392	0,003	0,005	0,002
	на поля фільтрації	млн м ³	0,704	0,752	0,592	0,693	0,071
	у поверхневій водні об'єкти	млн м ³	82,11	82,68	41,50	42,93	39,74
	не віднесених до водних об'єктів	млн м ³	-	-	0,727	0,829	0,720
5.	Скинуто зворотних вод, усього	млн м ³	82,11	82,68	41,50	42,93	39,74
	з них: нормативно-очищених, усього	млн м ³	2,198	3,343	1,883	3,004	3,052
	у т. ч.: на спорудах біологічного очищення	млн м ³	0,027	0,034	0,034	0,036	0,418
	на спорудах фізико-хімічного очищення	млн м ³	-	-	-	-	-
	на спорудах механічного очищення	млн м ³	2,171	3,309	1,849	2,968	2,635
	нормативно (умовно) чистих без очищення	млн м ³	7,699	8,057	6,47	5,572	4,458
	забруднених, усього	млн м ³	72,21	19,14	18,461	17,947	15,64
	у т. ч.: недостатньо очищених	млн м ³	70,65	17,67	17,01	16,99	15,64
без очищення	млн м ³	1,559	1,474	1,451	0,957	0,705	

Основними причинами значних об'ємів забрудненої води, що скидається у водні об'єкти, є недостатні потужності і технічна зношеність багатьох очисних

споруд, скидання в мережі міської каналізації виробничих стічних вод з великим вмістом нафтопродуктів, важких металів тощо.

2.4. Земельні ресурси

Відповідно до Закону України «Про екологічну мережу України» складовими елементами екомережі є землі неінтенсивного сільськогосподарського використання, землі водного, лісового, природно-заповідного фонду. За категоріями земель каркасом екологічної мережі в області є саме землі лісового фонду, сіножаті та пасовища.

Загальна площа Луганської області складає 2668,4 тис. гектарів, з них підконтрольна територія області складає 1838,7 тис. гектарів.

Структура земельного фонду регіону*

Таблиця 2

Основні види земель та угідь	2017 рік		2018 рік		2019 рік	
	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території
1	6	7	8	9	10	11
Загальна територія	1876,1	100	1876,1	100	1838,7	100
у тому числі:						
1. Сільськогосподарські угіддя	1427,4	76,1	1427,4	76,1	1404,1	76,3
з них:						
рілля	997,2	53,1	997,2	53,1	980,8	53,3
перелogi	15,2	0,7	15,2	0,7	9,4	0,5
багаторічні насадження	12,6	0,7	12,6	0,7	14,5	0,8
сіножаті і пасовища	402,4	21,4	402,4	21,4	399,3	21,7
2. Ліси та інші лісовкриті площі	244,4	13,3	244,4	13,3	246,5	13,4
3. Забудовані землі	55,5	2,9	55,5	2,9	64,3	3,5
4. Відкриті заболочені землі	15,1	0,8	15,1	0,8	14,6	0,8
5. Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (піски, яри, землі зайняті зсувами, щебнем, галькою, голими скелями)	74,2	4,0	74,2	4,0	64,1	3,5
6. Інші землі	35,2	1,9	35,2	1,9	30,1	1,6
Усього земель (суша)	1860,1	99,1	1860,1	99,1	1823,8	99,2
Території, що покриті поверхневими водами	16,0	0,8	16,0	0,8	15199,9	0,8

* за даними Головного управління Держгеокадастру у Луганській області державна статистична звітність з кількісного обліку земель форми б-зем втратила чинність з 01.01.2016

згідно з наказом Державної служби статистики України від 19.08.2015 № 190, наказом Міністерства № 337 від 30.12.2015 року затверджено нові форми адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем), які зараз знаходяться в стані наповнення та підготовки для подальшої експлуатації, тому дані 2016 дорівнюють 2017 року та 2018 року.

Основним критерієм оцінки екологічного стану сільськогосподарських угідь є рівень родючості ґрунтів, як основа функціонування цієї категорії земель. Тривале використання земель для сільськогосподарських потреб без належних агротехнічних заходів призвело до фізико-хімічної деградації ґрунтів, у т. ч. зниження вмісту гумусу та агрохімічних показників.

2.5. Лісовий фонд

Ліс, як найпотужніше рослинне угруповання, позитивно впливає на клімат, ґрунти, умови формування поверхневого стоку, збільшення врожаю сільськогосподарських культур. Площа земель лісового фонду, наданих в постійне користування підприємствам, які підпорядковані Луганському обласному управлінню лісового і мисливського господарства, на підконтрольній державі території, на 01.01.2020 становить 238,1 тис. га, у тому числі 171,9 тис. га – вкритих лісовою рослинністю (з них лісові культури – 97,6 тис. га).

Щороку в лісах області виникають пожежі, які знищують сотні гектарів хвойних насаджень, завдають значні збитки державі, погіршуючи складну екологічну ситуацію регіону. Відтворення лісів після пожеж в умовах сухого степу та клімату, що не сприяє зростанню лісів, проводиться дуже складно, зі значними затратами трудових і матеріальних ресурсів.

2.6. Природно-заповідний фонд

На території, яка контролюється українською владою, розташовано 139 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення загальною площею 75,5 тис. га, в тому числі 11 територій та об'єктів загальнодержавного значення площею 13,5 тис. га та 128 територій та об'єктів місцевого значення площею 62,0 тс. га. На даний час завдяки роботі урядових та неурядових природоохоронних структур напрацьований значний матеріал та проведені відповідні дослідження оцінки природного потенціалу та земельних ресурсів адміністративних районів Луганської області, що дозволяє формувати структурну модель екологічної мережі цих районів. У 2016 році в області проведені роботи зі збільшення складових елементів національної екологічної мережі шляхом збільшення території створення 5 нових природно-заповідних територій загальною площею 366,4 га. З метою розширення мережі заповідного фонду Указом Президента України від 10.09.2019 № 678 «Про створення національного природного парку «Кремінські ліси» оголошено новий об'єкт природно-заповідного фонду загальнодержавного значення загальною площею 7269,0 га за рахунок земель державної власності, які знаходяться у постійному користуванні ДП «Кремінське ЛМГ».

2.7. SWOT-аналіз екологічної ситуації в Луганській області

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Значні можливості партнерської взаємодії бізнесу та влади для покращення екологічного стану в області. ▪ Значна концентрація науково-дослідних установ та підприємств. ▪ Наявність об'єктів та територій природно-заповідного фонду. ▪ Наявність значних площ лісових насаджень. ▪ Фінансування виконання заходів Програми з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища. ▪ Можливість залучення коштів з обласного бюджету. ▪ Наявність діючих регіональних цільових програм направлених на зменшення негативного навантаження на навколишнє природне середовище. ▪ Присутність міжнародних та гуманітарних місій в регіоні 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Складний екологічний стан області. ▪ Тимчасова окупація окремих районів області. ▪ Забруднення повітряного басейну. ▪ Забруднення малих та великих річок. ▪ Значна кількість накопичених промислових відходів. ▪ Відсутність стаціонарних постів екологічного контролю транспортних засобів. ▪ Низький рівень озеленення великих міст і середніх населених пунктів області. ▪ Знищення лісових насаджень внаслідок лісових пожеж ▪ Зношеність обладнання, старі та недосконалі технології очистки стічних вод. ▪ Відсутність системи роздільного збору та переробки твердих побутових відходів. ▪ Посилення антропогенного навантаження на територію області, виділення територій під промислові розробки без урахування питань екології. ▪ Низький рівень інформованості населення області про стан навколишнього середовища. ▪ Відсутність належного громадського контролю за охороною довкілля. ▪ Порушення вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Залучення коштів державного бюджету. ▪ Співпраця з проектами міжнародної технічної та гуманітарної допомоги. ▪ Наявність нормативної бази на національному рівні, яка дозволяє створити ефективну систему державної екологічної політики. ▪ Наявність світового досвіду у сфері охорони навколишнього природного середовища 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Загострення збройного конфлікту на території України. ▪ Збільшення цін на природоохоронне устаткування та обладнання. ▪ Несприятливі погодні умови та природні явища. ▪ Відсутність інформації щодо екологічної ситуації на території непідконтрольній українській владі

3. Основні екологічні проблеми

3.1. Високе навантаження викидами забруднюючих речовин від підприємств та автотранспорту на атмосферу області.

Для Луганської області характерною є проблема забруднення атмосферного повітря. Концентрація великих підприємств енергетичної, видобувної, переробної промисловості в нашій області призвела до того, що проблема охорони повітряного

басейну стає одним з головних чинників, що впливає на стан здоров'я та життєдіяльність населення.

Основною причиною погіршення екологічної ситуації в Луганській області є відходи, які призводять до значного забруднення навколишнього природного середовища та створюють реальну загрозу екологічній безпеці та здоров'ю населення.

Викиди шкідливих речовин в атмосферу залежать від обсягів виробництва підприємств найбільш екологонебезпечних галузей промисловості, стану житлово-комунального господарства в містах області та інших чинників. Нарівні з промисловістю повітря забруднює і автотранспорт. Проблема забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту та впливу його фізичних факторів найбільш гостро проявляється у великих транспортних вузлах – індустріально розвинутих містах області через несприятливу територіально-планувальну структуру міст.

Також для вугільних регіонів області є проблемним забруднення атмосферного повітря продуктами вітрової та водної ерозії породи пилом й продуктами горіння гірничої маси – окисом вуглецю, сірчистого ангідриду, двоокису азоту, сірководню.

Протягом 2019 року спостерігається зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по відношенню до попереднього року на 20,1 % внаслідок зменшення виробничої потужності підприємств.

Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Таблиця 3

Показники	2017рік	2018рік	2019 рік
1	2	3	4
Загальна кількість (одиниць) дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, виданих у поточному році суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до:	82	144	115
другої групи	32	47	43
третьої групи	50	97	72
Викиди забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел, тис. т	75,1	46,7	37,3
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на км ² , т	2,815	1,7	1,4
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу, кг	34,4	21,6	17,4

3.2. Накопичення великих обсягів твердих побутових та промислових відходів I-IV класів небезпеки та низький рівень їх утилізації.

Ще з часів СРСР на території Луганської області було зосереджено значну кількість великих підприємств найбільш екологічно небезпечних галузей промисловості: вуглевидобувної, хімічної, нафтохімічної, теплової енергетики та інших. Всі вони використовували ресурсо- та енергоємні технології, котрі

характеризуються великою кількістю відходів. При цьому екологічним наслідкам діяльності приділялась мінімальна увага, що на сьогоднішній день призвело до значного забруднення навколишнього природного середовища та створило реальну загрозу екологічній безпеці мешканців.

На сьогоднішній день найбільшими утворювачами відходів на підконтрольній владі частині області є ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО», ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря», шахти ПАТ «Лисичанськвугілля» та ДП «Первомайськвугілля».

Загальний обсяг відходів, накопичених у спеціально відведених місцях та об'єктах згідно даних Головного управління статистики у Луганській області, склав 64445,616 тис. т, з яких відходів I-III класу небезпеки – 859,3 тис. т, відходів IV класу небезпеки – 63586,3 тис. т.

Найбільш еколого-небезпечним об'єктом Луганської області є полігон для видалення промислових відходів, розташований на землях Вовчоярівської сільської ради Попаснянського району. Починаючи з 60-х років XX сторіччя сюди видалялися відходи таких великих підприємств хімічної промисловості, як ПрАТ «Северодонецьке об'єднання Азот» та ТОВ «НВП «Зоря», в попередні роки здійснювали видалення відходів ТОВ «Рубіжанський краситель», ВАТ «Лисичанський завод гумово-технічних виробів».

Номенклатура видалених на Вовчоярівському (Фугарівському) полігоні відходів налічує сотні видів. При цьому значна їх частина відноситься до I-III класів небезпеки, а полігон мінімально захищає довкілля від негативного впливу відходів.

Таблиця 4

№ з/п	Показники	2017 рік	2018 рік	2019 рік
1	Утворено	644	557,5	443,4
2	Одержано від інших підприємств	190,3	147,4	160,4
3	Спалено	71,2	30,1	31,6
3.1	у тому числі з метою отримання енергії	60,2	18,8	20,0
4	Використано (утилізовано)	90,2	45,5	42,1
5	Направлено в сховища організованого складування (поховання)	н.д.	479,4	378,5
6	Передано іншим підприємствам	80,5	57,0	56,2
7	Втрати відходів внаслідок витікання, випаровування, пожеж, крадіжок	0,0001	0,002	0,0004
8	Наявність на кінець звітного року у сховищах організованого складування та на території підприємств	71883	64763,4	64754,3

(інформація за 2019 рік надана за попередніми даними Головного управління статистики в Луганській області)

Не менш сумною є ситуація, що склалася в області при поводженні з твердими побутовими відходами (ТПВ). Щороку в області накопичується понад 600 тис. м³

ТПВ. На сьогоднішній день в області не існує сміттесортувальних чи сміттєпереробних заводів, не забезпечено широке впровадження роздільного збору ТПВ, тому всі відходи без офіційного сортування захоронюються на полігонах/звалищах, забруднюючи компоненти довкілля. Враховуючи середній морфологічний склад побутових відходів, час їх біологічного розкладу займає сотні років. Тобто, при збереженні існуючої моделі поводження з відходами, площі полігонів та обсяги накопичених ТПВ будуть тільки зростати.

Якщо у містах області полігони ТПВ експлуатують комунальні підприємства, які при захороненні відходів дотримуються відповідної технології, то у сільській місцевості система централізованого збору і захоронення відходів майже відсутня. Це призводить до утворення великої кількості несанкціонованих сміттєзвалищ, які є джерелами забруднення ґрунтів, поверхневих та підземних вод та повітря.

За попередніми даними Головного управління статистики у Луганській області, в 2019 році в області утворилося 443,44 тис. т відходів I-IV класів небезпеки (79,5 % відносно до 2018 року), з яких від економічної діяльності – 349,2 тис. т, від домогосподарств – 94,3 тис. т. 100. Водночас, у 2019 році в області було утилізовано 42,1 тис. т (92,5 % відносно до 2018 року) відходів всіх класів небезпеки, спалено – 31,5 тис. т (104,8 %), видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти – 378,5 тис. т (78,9 %). На кінець 2019 року у спеціально відведених місцях накопичено 64754,3 тис. т відходів (100,5 % відносно до 2018 року), з яких відходи I-III класів небезпеки – 862,0 тис. т (100,3 %). Ще 176,5 тис. т відходів I-IV класів небезпеки тимчасово зберігаються на території підприємств.

Окрему проблему становлять відходи добування кам'яного вугілля – породні відвали шахт. Тільки на підконтрольній уряду частині території області розташовано 44 породні відвали (36 – закриті), що займають загальну площу у сотні гектарів, тим самим виводячи ці землі з господарського використання. Крім того, такі відвали можуть бути палаючими, тобто такими, що мають осередки горіння, в результаті чого виникає забруднення атмосферного повітря продуктами згорання та пилом.

Зважаючи на свою виключну небезпечність, особливу групу відходів становлять непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин (далі – ХЗЗР) (пестициди й отрутохімікати), які не можна використовувати за прямим призначенням внаслідок втрати корисних властивостей, закінчення терміну придатності, заборони до застосування, втрати маркування чи змішування.

Поводження з такими відходами залишається складною проблемою, оскільки на території України відсутні ефективні технології їх знищення чи переробки. Одним із запропонованих способів локалізації негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення є збереження ХЗЗР в герметичних контейнерах. Даний спосіб було запроваджено в Біловодському районі, що забезпечує екологічно безпечно довгострокове збереження ХЗЗР до 50 і більше років. На 01.01.2020 в області налічується 36,5 т заборонених чи непридатних

хімічних засобів захисту рослин у 4 сховищах на території Біловодського, Міловського та Попаснянського районів.

4. Зобов'язання у сфері охорони довкілля

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264-ХІІ від 25.06.91) визначено, що до компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

а) забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України на відповідній території;

б) участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;

в) участь у розробленні стандартів щодо регулювання використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;

г) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;

г) затвердження за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, для підприємств, установ і організацій лімітів використання природних ресурсів (крім природних ресурсів загальнодержавного значення), скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище (крім скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами відповідної території);

д) видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;

д¹) реалізація повноважень у сфері стратегічної екологічної оцінки відповідно до законодавства про стратегічну екологічну оцінку;

е) вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697-VIII від 28.02.2019). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо),

ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06.06.95) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування»;

постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується»;

Державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;

наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»;

постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-XII від 16.10.92).

Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря:

постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря»;

постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами»;

постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря»;

посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря;

максимальні допустимі концентрації та «можливі рівні безпечного ефекту» для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про відходи» (№ 187/98-ВР від 05.03.1998) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-XII від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). У разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності.

5. Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Програми

На підставі оцінювання ймовірних впливів на компоненти довкілля (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори та рівні шумового, теплового, вібраційного забруднення та здоров'я населення) сукупний вплив від реалізації Програми є несуттєвим та екологічно допустимим. Оцінювання проводиться у даному випадку у часовій перспективі та у порівнянні з нульовою альтернативою. Використовується якісна характеристика у зв'язку з відсутністю у відкритому доступі достатніх масивів даних. Виконання заходів Програми, які спрямовані на виконання екологічних цілей, передбачають модернізацію вугледобувної галузі, покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, створення системи поводження з твердими побутовими відходами, раціональне використання водних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього середовища стічними водами, створення системи спостереження за станом навколишнього середовища, охорони та розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду на середньостроковий період (3 роки), буде мати незначний вплив на стан довкілля, який буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів. Виконання заходів Програми не буде мати негативного впливу на рівень забруднення довкілля та буде сприяти його зменшенню, що є важливим індикатором регіонального розвитку. Довгостроковий період не розглядається, оскільки термін виконання Програми складає 3 роки. У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки як зазначалося вище буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

**Оцінка ймовірного впливу
Плану заходів на довкілля відповідно до контрольного переліку.**

Таблиця 6

№ з/п	Чи може виконання Плану заходів спричинити	Негативний вплив			Пом'якшення стану
		так	ймовірно	ні	
Повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			•	+
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			•	
3	Погіршення якості атмосферного повітря?			•	+
4	Появу джерел неприємних запахів?			•	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			•	
Водні ресурси					
6	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			•	
7	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			•	+
8	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			•	
9	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			•	
10	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			•	+
11	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			•	
12	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			•	
13	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			•	
14	Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?			•	
15	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			•	
16	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			•	
Відходи					
17	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?			•	+
18	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?			•	+
19	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			•	+

20	Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			•	+
21	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			•	
Земельні ресурси					
22	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			•	
23	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			•	
24	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			•	
25	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			•	
26	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			•	
27	Виникнення конфліктів між ухваленими завданнями Плану заходів та цілями місцевих громад?			•	
Біорізноманіття та рекреаційні зони					
28	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			•	
29	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			•	+
30	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?		•		
31	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			•	
32	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			•	+
33	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			•	+
34	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			•	
Населення та інфраструктура					
35	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			•	+
36	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?		•		
37	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків?		•		

38	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?	•			
39	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			•	
40	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			•	
Екологічне управління та моніторинг					
41	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			•	
42	Погіршення екологічного моніторингу?			•	
43	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			•	
44	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			•	
Інше					
45	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			•	
46	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			•	
47	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			•	+
48	Суттєве порушення якості природного середовища?			•	
49	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			•	
50	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			•	

6. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання програми

Під час проведення аналізу ймовірних негативних наслідків для довкілля від реалізації Програми було виявлено ряд завдань, виконання яких потребує серйозної уваги, недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації Програми.

Завдання	Механізм реалізації завдання	Очікуваний результат реалізації
Створення системи поводження з твердими побутовими відходами	сприяння будівництву центрального об'єкта поводження з відходами	створення сучасної системи поводження з твердими побутовими відходами, зменшення обсягів захоронення відходів на 30-35 %, зменшення кількості викидів парникових газів до 80 %

<p>Сприяння раціональному використанню водних ресурсів та зменшення забруднення природного середовища скидами стічних вод</p>	<p>розробка Регіональної програми «Питна вода Луганщини» на 2021-2024 роки та організація і контроль за реалізацією її заходів спрямованих на раціональне використання водних ресурсів та зменшення забруднення природного середовища скидами стічних вод; організація і контроль за реалізацією заходів Регіональної програми з охорони навколишнього природного середовища Луганської області на 2019-2025 роки</p>	<p>побудова та модернізація об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства, у тому числі 30-ти кілометрової зони вздовж лінії розмежування та, як наслідок, збереження водних ресурсів, підвищення якості питної води, поліпшення екологічного стану навколишнього природного середовища</p>
<p>Створення системи спостережень за забрудненням навколишнього природного середовища відповідно до вимог Директив ЄС</p>	<p>розширення існуючої мережі спостережень та лабораторного контролю за станом поверхневих вод</p>	<p>забезпечення інформування громадськості, органів місцевої влади та місцевого самоврядування про екологічний стан важливих осередків довкілля сучасними технічними засобами; підвищення рівня інформаційного забезпечення процедури обґрунтування та ефективності прийняття управлінських рішень в галузі охорони довкілля та екологічно-безпечного природокористування в області; своєчасне реагування та попередження виникнення екологічних загроз</p>
<p>Сприяння енергоефективності та розвитку альтернативної енергетики</p>	<p>розробка та реалізація Регіональної програми модернізації систем тепlopостачання Луганської області на 2021-2024 роки, організація та контроль за реалізацією її заходів</p>	<p>забезпечення сталого та якісного тепlopостачання населених пунктів, підвищення технологічного рівня виробництва теплової енергії, зміна структури споживання первинних енергетичних ресурсів за рахунок використання місцевих і вторинних енергетичних ресурсів, зменшення шкідливого впливу на довкілля від діяльності підприємств теплокомуненерго</p>
<p>Сприяння охороні та розширенню мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення</p>	<p>розширення територій природно-заповідного фонду (шляхом оголошення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду)</p>	<p>оголошення нових територій природно-заповідного фонду; збільшення площі природно-заповідного фонду до 5 % від загальної території області</p>

7. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив.

Необхідною умовою успішності планування, крім об'єктивного аналізу стану довкілля в регіоні, є найбільш вірогідні прогнози, побудовані на статистично зафіксованих тенденціях і кількісних показниках.

Опрацьовується *Ситуативний сценарій «Збереження status quo»*, який передбачає збереження поточного стану довкілля, сильні сторони та можливості регіону зможуть зменшити їх вплив або нейтралізувати вплив загроз та ризиків.

Аналіз та оцінка соціально-економічної, демографічної, екологічної ситуації в регіоні, з урахуванням проведення Операції об'єднаних сил на території області, дає змогу припустити, що найбільш реальним розвитком подій на найближчі роки є сценарій «Збереження status quo». Досягнення цілей з охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення Луганської області в реальному вимірі має спиратися на використання сильних сторін регіону, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

8. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Моніторинг наслідків виконання Програми для довкілля проводиться щороку разом із підготовкою інформації про підсумки її виконання.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті.

Оцінка впливу на довкілля (далі – ОВД) спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Здійснення моніторингу впливів, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності, дозволить виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання, визначити необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громадськості про поточні ускладнення та прогнозні терміни їх усунення.

Індикатори для моніторингу виконання Програми

Таблиця 7

Індикатор	Визначення	Джерело даних
Здійснення оцінки впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної	дані щодо здійснення оцінки впливу на довкілля під час реалізації окремих заходів програми, виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види	дані, надані відповідальними виконавцями заходів

частинами другою і третьою статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»	діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля	
Здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації	дані щодо здійснення процедури СЕО під час розробки містобудівної документації, яка підлягає стратегічній екологічній оцінці в порядку, встановленому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку»	дані Департаменту будівництва, енергозбереження, архітектури та містобудування облдержадміністрації
Створення сучасної системи поводження з твердими побутовими відходами	зменшення обсягів захоронення відходів на 30-35 %, зменшення кількості викидів парникових газів до 80 %	дані Департаменту житлово-комунального господарства облдержадміністрації
Рівень захворюваності населення області	зменшення показників захворюваності населення області	Дані державного статистичного спостереження

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам передбаченим в сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконання низки планувальних заходів, визначених в Програмі є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

9. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля.

Транскордонні наслідки виконання програми відсутні, оскільки її виконання не матиме наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, сусідніх держав.

10. Резюме нетехнічного характеру

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період будівництва та функціонування будівель і споруд підприємств, надано прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов. Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки є її відповідність законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

В ході проведення СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах

ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку Луганської області та підвищення якості життя населення.

Програмою економічного і соціального розвитку Луганської області на 2021-2023 роки передбачено виконання таких стратегічних цілей:

1. Економічне зростання регіону: конкурентоспроможність, смарт-спеціалізація, сприятливе бізнес-середовище;
2. Відновлення критичної інфраструктури регіону;
3. Ефективне управління, орієнтоване на людину;
4. Безпека, національна ідентичність та цілісний інформаційний простір.

Заходи Програми відповідають стратегічним цілям державної екологічної політики, визначеним Законом України від 28.02.2019 № 2697 «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року».

Реалізація Програми не повинна призвести до появи нових негативних наслідків для довкілля, якщо під час її реалізації будуть належним чином враховані природоохоронні вимоги.

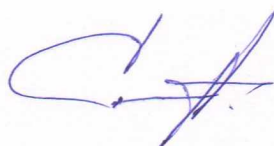
Виконання заходів Програми з великою мірою ймовірності не призведе до виникнення нових негативних впливів на довкілля, у т. ч. на здоров'я населення.

У даному Звіті враховані пропозиції, отримані протягом громадського обговорення «Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки».

Реалізація Програми за умови дотримання екологічних та нормативних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля. Поєднання зусиль, спрямованих на виконання та дотримання умов програми із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу на довкілля, забезпечуватиме підвищення рівня добробуту, здоров'я населення Луганської області та досягнення вищих стандартів життя.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення Програми було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з прагненням їх мінімізації.

В. о. директора Департаменту
економічного розвитку,
зовнішньоекономічної
діяльності та туризму

Єгор СКІРТАЧ